

MALMÖ HÖGSKOLA
Lärarytildningen
Skolutveckling och ledarskap

Examensarbete
15 högskolepoäng, avancerad nivå

Yrkesprovet för diplomerad hästskötare – en intervjustudie

Test for a diploma in professional grooms – an interview study

Mona Falkensson

Lärarexamen 90hp
Lärarytildning 90hp
2010-06-03

Examinator: Jan Härdig

Handledare: Elisabeth Söderqvist

Sammanfattning

Gymnasieskolans uppdrag enligt Lpf 94 är att förmedla kunskaper och har som utgångspunkt de fyra F:n Fakta, Förståelse, Färdighet och Förtrogenhet. Detta ska även ske i en kontinuerlig diskussion kring begreppet kunskap, vad som är viktig kunskap idag och vad som kan komma att bli viktig kunskap i framtiden.

Syftet med studien var att undersöka kunskaps- och människosynen hos gymnasielärare som undervisar elever inom Naturbruksprogrammet inriktning häst-ridsport inför att de ska göra Yrkesprovet för diplomerad hästskötare. Sju stycken kvalitativa intervjuer genomfördes med yrkesverksamma gymnasielärare på Naturbruksgymnasium och Ridgymnasium med inriktning häst-ridsport.

Resultatet visade att gymnasielärarna utgår från de fyra F:n och lär eleverna en bas av fakta och förståelse kring hästen, de låter dem öva de praktiska färdigheterna och ger dem möjligheter för att de ska bli väl förtrogna med det som görs med hästarna. De förslag som de intervjuade lärarna delgett är bland annat att det skulle kunna vara mer fallbeskrivningar, gruppdiskussioner och fler moment där eleverna får visa hantering av hästar istället för att redogöra för endast vissa baskunskaper samt att de fakta som efterfrågas ska vara relevant för yrket hästskötare. Samtidigt gör Yrkesprovets utformning att gymnasielärarna använder sig av en något gammalmodig människosyn där eleven ses som ett objekt som ska formas och styras till att kunna agera och säga saker på ett så liknande sätt som de utomstående examinatorerna önskar se när eleverna sedan ska göra Yrkesprovet för diplomerad hästskötare.

Nyckelord: Yrkesprovet för diplomerad hästskötare, de Fyra F: n, kunskapssyn, människosyn.

Tack,

till min handledare för goda råd på vägen,

och till alla gymnasielärare som jag har fått möjligheten att intervjua.

Det har varit väldigt intressant och lärorikt att få samtala med er, det märks att ni alla brinner för ert arbete!

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte och hypotes	9
2. Litteratur.....	10
2.1 Gymnasieskolans kunskapsuppdrag	10
2.2 De fyra kunskapsformerna.....	11
2.3 Kunskapsbegreppet i utveckling.....	13
2.4 Människosynen	15
3. Metod.....	16
3.1 Metodval.....	16
3.2 Urval	17
3.3 Genomförande	18
3.4 Bearbetning.....	18
3.5 Etik.....	19
3.6 Reliabilitet och validitet	19
4. Resultat.....	21
4.1 Kunskapssynen	21
4.2 Människosynen	22
5. Diskussion	24
5.1 Kritisk reflektion	25
5.2 Fortsatt forskning.....	26
5.3 Slutsats.....	26
6.Litteraturlista	27

1. Inledning

Idén till min examensuppsats kommer från min egen erfarenhet både som människa och som yrkesutövare. Jag har ett gediget intresse för hästar och ridsport som gjort att jag även har utbildat mig inom området för att kunna arbeta med det. Under många år har jag arbetat som ridlärare på några olika kommunala ridskolor och på privata anläggningar.

Efter några års arbete kände jag att jag ville vidareutveckla mig och valde då att läsa 60 poäng pedagogik på Lunds universitet. Det kändes som att en helt ny värld öppnades för mig där. Jag fick insikt i pedagogik inom den så kallade vanliga skolan, något som jag kunde använda mig av när jag undervisade mina egna elever i ridning. Jag skrev en kandidatuppsats med titeln *Lärande i ridskolan. Reflektion och kritiskt tänkande i samband med ridlektioner* (2003). Den uppsatsen fick jag sedan presentera för andra ridlärare som gick en pedagogisk fortbildningskurs i Uppsala. Detta gav mig nya idéer kring ämnet pedagogik inom ridsporten och jag hade under hela min skrivande tid fått använda alla möjliga olika resurser för att hitta material och litteratur för min uppsats. Det visade sig att det helt enkelt inte fanns, och fortfarande inte finns, så mycket skrivet med kopplingen pedagogik och ridsport.

Efter att mina studier blivit klara fick jag anställning på en gymnasieskola med hästinriktning ridsport där jag undervisade i teoretiska och praktiska kurser och fick på så sätt ett utvidgat intresse inom pedagogik genom att jag nu fick en annan kategori av elever. Tidigare hade jag haft elever som hade ridningen endast som hobby, men nu fick jag elever som hade valt att vidareutveckla sin hobby till att skaffa sig gymnasiekompetens och eventuellt därefter högskolebehörighet och/eller söka arbete inom hästbranschen

Det sker hela tiden en utveckling inom ridsporten med olika utbildningar även om jag anser att det skulle kunna ske så mycket mer. Ridsporten i Sverige har sin bakgrund ifrån det militära. Detta gör att det finns en stark tradition som fortfarande ligger kvar mycket i förhållningssätt, synsätt och metoder i det som görs. Ord som dominant, auktoritär ledare, tydlighet, order och effektivisering kan fortfarande märkas i viss del inom ridsporten även om det har utvecklats en hel del från en tidigare mycket sträng militärdisciplin. Den militära traditionen går också att märka i hanteringen av hästen. Hästen är både ett flock- och flyktdjur och när vi människor ska hantera den måste vi ta hänsyn till dessa naturliga instinkter som hästen har. Vi måste hela tiden vara tydliga med vårt ledarskap och i vissa lägen dominera hästen för att den ska följa oss och ha oss som sin ledare.

Både den militära bakgrunden och hästens naturliga beteende såsom flyktbeteendet är omständigheter som gör att det kanske måste, och i vissa fall vinner på, att det ska fortsätta i de banorna, men samtidigt så anser jag att det finns en hel del möjligheter och behov av förnyelse i förhållningssätt både mellan människor och mellan människor och djur.

Med dessa tankar som utgångsläge så anser jag att det är viktigt att belysa och utveckla pedagogiken inom ridsporten. Min ambition är att se över pedagogiken inom gymnasieutbildningarna på Naturbruksprogrammet med hästinriktning-ridsport i relation till det frivilliga yrkesprov som finns, Yrkesprovet för diplomerad hästskötare.

1.1 Bakgrund

Det finns i Sverige 17 olika nationella gymnasieprogram. Ett av dem är Naturbruksprogrammet som är ett gymnasieprogram med en inriktning för dem som är intresserade av att hålla på med djur, natur, växter och miljö. Programmet kopplar teoretiska kunskaper med praktiska färdigheter, bland annat med 15 veckors arbetsplatsförlagd utbildning för eleverna. När programmet är genomgånget finns det möjlighet att arbeta inom: Djurvård, hästhållning, jordbruk, miljövård, trädgård, skogsbruk, jakt och viltvård, sportfisketurism eller vattenbruk. Det finns även möjlighet att läsa vidare på universitet, högskola eller någon annan form av eftergymnasial utbildning. De skolor som har programmet har även lokalt utformade inriktningar anpassade för de olika verksamhetsområdena samt att vissa skolor även har olika naturvetenskapliga kurser som eleverna kan välja (www.skolverket.se 2010-02-22).

De elever som väljer att gå Naturbruksprogrammet, inriktning häst, har möjlighet att genomföra ett frivilligt yrkesprov under utbildningen. Detta heter *Yrkesprovet för diplomerad hästskötare*, men brukar till vardags kallas för Hästskötarexamen. Det är ett prov som innehåller både teoretiska och praktiska moment för de som sedan vill arbeta som hästskötare. Utomstående examinatorer kommer en dag och bedömer eleverna både i teoretiska och praktiska prov. De som väljer att göra provet ska ha kunskap inom: stalltjänst i häststallar, hästskötsel, longering, löshoppning, visning av häst vid hand och ridning. Dessutom ingår kunskap inom transporter av häst, allmän hästkunskap, foderlära, rid- och körlära, hästhållningens organisationer, anläggningsskötsel, munderingar, hälso- och sjukvård för häst samt viss lagstiftning för häst. Det är också ett mål för gymnasielärare att rikta in sig på vid

undervisningen eftersom det är med i kursplanerna, men också att förbereda eleverna för Yrkesprovet, att se till att de har kompetensen, även om de sedan väljer att inte göra det.

Bakgrunden till Yrkesprovet för diplomerad hästskötare kommer från ett behov från hästnäringen inom ridsporten. I april 1990 var det en konferens i Johannesberg där ett stort antal företrädare från hästnäringen inom ridsport belyste att det fanns oro för kompetensnivå, utbildningsstruktur och även en viss misstro mot den befintliga yrkesutbildningen samt ett lågt samhällsintresse. Det beslutades att yrkesprov enligt internationellt mönster skulle utarbetas. Syftet med att införa Yrkesprovet för diplomerad hästskötare var således att höja yrkeskunnandet och yrkesstatusen, att synliggöra de olika yrkena genom tydliga kompetensbeskrivningar och få en minskning på omsättningen inom yrket. Dessutom skapa en struktur för samverkan mellan yrkesutbildning och yrkesliv som kunde ge en grund för kvalitetsarbete och på så sätt få en samordning kring utbildningsstrukturer och kunna använda resurserna optimalt samt kunna ge en möjlighet för att nå yrkeskompetens via olika vägar

Hästnäringens Yrkesnämnd, som är en samarbetsorganisation för hästnäringen i Sverige, fick i uppdrag att utveckla ett system för kompetensbevis i form av yrkesdiplom. Det diplommet skulle bli som ett ”kvitto” på uppnådd kompetens från arbetsmarknaden. Några av Sveriges mest erfarna yrkesverksamma inom ridsporten anlätades till uppdraget att arbeta fram kompetensbeskrivningar för olika yrkeskategorier inom ridhästnäringen. Det genomfördes studiebesök i några länder som har erfarenhet av att genomföra yrkesprov inom hästnäringen och även ett antal provexaminationer genomfördes. Utifrån detta utformades yrkesproven i Sverige.

Ridsporten i Sverige tillhör Svenska Ridsportförbundet som arbetar för att främja ridningen i Sverige både som folksport och tävlingsidrott. År 1997 ansågs proven vara så pass etablerade att de fick ta över ansvaret. Genom detta betonades näringens direkta inflytande starkt samtidigt som det kändes naturligt att låta Svenska Ridsportförbundet ha det övergripande ansvaret. Betoning låg på att yrkesutövarna måste kunna förväntas bedriva en verksamhet som sammanfaller med den nationella inriktning som Svenska Ridsportförbundet står för, leder och utvecklar (www3.ridsport.se) 2010-03-09.

Yrkesprovet för diplomerad hästskötare har som övergripande mål:

”att hästskötaren, med ett iakttagande av ett gott horsemanship, skall ha kompetens att sköta hästar, stall, utrustning och kringområden under arbetsledning, på ett självständigt och yrkesmässigt sätt.”

Med begreppet horsemanship menas att hästskötare ska ha en attityd som sätter hästens välbefinnande i centrum, att arbetsuppgifter löses på ett säkert sätt både för häst och för människa, att en förståelse och helst ett förutseende kring hästens beteende och reaktioner samt att ett korrekt fackspråk används. Dessutom ingår det i begreppet att hästskötare ska arbeta effektivt, rationellt, ekonomiskt och ergonomiskt korrekt, vara servicemedvetna, ha lämplig klädsel samt dela med sig av deras erfarenhet (ibid).

Gymnasieutredningen har lagt fram ett förslag för en reformerad gymnasieskola. Det visas där att det kommer att ske förändringar främst inom tre följande områden: elevens rätt till en god utbildning ska stärkas, ansvar, struktur och regelverk kommer att förtydligas och att det finns behov av en ökad samverkan i gymnasieskolan mellan användare och skolhuvudmän. Förslaget visar även att det ska vara tydligt för eleven vad en utbildning innehåller och vad den leder fram till sedan. Det är viktigt att en elev kan välja utbildning efter intresseinriktning och att det ska vara möjligt att hitta yrkesutbildningar som leder till anställningsbarhet och erkända kompetensnivåer. En högskoleförberedande utbildning ska ge en god förberedelse för högskolestudier.

Utredningen har som förslag att det i den nya gymnasieskolan ska finnas 14 yrkesprogram och fem högskoleförberedande program. Ett av de här yrkesprogrammen är *Programmet för Djurhållning och Naturbruk*. Programmet har tre inriktningar, Djurhållning, Odling och gröna miljöer samt Skog och vatten. Inom Djurhållning finns hästutbildningarna och utredningen anger hästskötare som exempel på yrkesutgång. Hästnäringens Yrkesnämnd har i ett remissyttrande till Utbildningsdepartementet angivit att de anser att hästskötare är en relevant och lämplig yrkesutgång och examen för eleverna. I dagsläget finns det ett stort utbud av gymnasiala hästutbildningar i Sverige. Detta är något som har vuxit mycket under de senaste åren, det finns närmare 100-talet utbildningar. Ökningen har skett både inom fristående skolors gymnasieutbildningar och inom kommunernas gymnasieutbildningar. För såväl den

enskilde eleven som hästnäringen och samhället i övrigt är det av största vikt att de hästutbildningar som erbjuds är relevanta och håller hög kvalitet.

Hästnäringens Yrkesnämnd har tagit fram ett antal kvalitetskriterier i syfte att kunna bedöma såväl relevans som kvalitet i samtliga hästinriktade gymnasieutbildningar som branschen anser nödvändiga, som riktlinjer för de utbildningsanordnare som erbjuder utbildningar inom hästområdet med yrkesutgången hästskötare. Ett yrke med egenvärde och dessutom en nödvändig plattform för vidare utbildning inom hästsektorn. Som grund för kvalitetskriterierna gäller att utgå ifrån att utbildningen till hästskötare har hippologi (läran om hästen) som bas - inte främst sportslig utövning. Utbildningsanordnare ska kunna erbjuda resurser för att ge en bred hippologisk utbildning som utgår från ett helhetsperspektiv. Utbildningssystemet ska ge de sökande eleverna en ”konsumentupplysning” och att utbildningarna kvalitetssäkras till gagn för såväl kommande användare inom hästnäringen som samhället i sin helhet. En utbildningsverksamhets möjligheter att utbilda hästskötare till rätt kvalitetsnivå kan mätas genom att utbildningsanordnaren ska utbilda i riktning mot och använda sig av branschens yrkesprov som en del av examen. Yrkesprovet bedöms, som tidigare nämnts, av utomstående examinatorer utsedda av näringen. Syftet med att ha yrkesprov är att eleven därigenom får sin yrkeskompetens bekräftad av aktiva och erfarna yrkesmänniskor. Yrkesprovet gör utbildningens mål tydligare och utbildningsanordnaren får yrkesutbildningen väl förankrad både i näringen och hos presumtiva elever. Godkänt yrkesprov är idag ofta ett krav eller en merit vid antagning till vidare utbildning inom hästnäringen (www.hyn.se) 2010-03-19.

1.2 Syfte och hypotes

Syftet med denna studie är att undersöka kunskaps- och människosynen hos gymnasielärare som undervisar elever inom Naturbruksprogrammet häst-ridsport inför att de ska göra Yrkesprovet för diplomerad hästskötare.

Min hypotes är att utformningen av Yrkesprovet för diplomerad hästskötare är gammalmodig och måste ses över.

2. Litteratur

I litteraturavsnittet kommer gymnasieskolans kunskapsuppdrag presenteras, de fyra kunskapsformerna, kunskapsbegreppet i utveckling till kompetenser, och olika sätt att se på människan.

2.1 Gymnasieskolans kunskapsuppdrag

I Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) tydliggörs gymnasieskolans uppdrag. Huvuduppgiften för skolan är att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska ha möjlighet att både kunna ta till sig kunskaper och även utveckla dem. Dessutom ska skolans utbildning utveckla eleverna till ansvars-kännande individer som utifrån det ska kunna både delta i och utveckla samhällsutvecklingen och yrkeslivet. Skolan ska även bidra till utveckling av elevernas allsidighet samt överföra värderingar. De kunskaper som ska förmedlas är sådana som är beständiga kunskaper och som ska kunna ses som en allmänbildande grund att stå på.

Det finns även ett krav på att eleverna ska förberedas för att kunna orientera sig i dagens samhälle med dess komplexitet, informationsflöde och snabba förändringstakt. Detta gör att elevernas förmåga att finna kunskap, kunna tillägna sig den och använda ny kunskap är viktig. För att eleverna ska kunna närma sig ett mer vetenskapligt sätt att tänka och arbeta med ska de träna sig i att tänka kritiskt när de granskar fakta och förhållanden. Initiativ, ansvar och problemlösning, både självständigt och med andra är förmågor som eleverna ska utveckla och på så sätt förberedas för arbetslivet. I skolans uppdrag ligger även att eleverna ska kunna se ett internationellt perspektiv. Detta för att kunna se den egna verkligheten i det globala sammanhanget, skapa internationell solidaritet och kunna förberedas för dagens samhälle med dess ökande intresse för kontakter med andra nationer och kulturer.

Undervisningen i skolan ska vidare visa ett historiskt perspektiv så att eleverna utvecklar framtida beredskap, en förståelse för kunskapers relativitet och ett dynamiskt tänkande. Kunskapsutvecklingen hos eleverna är beroende av att de har fått en överblick, ser samband och sammanhang och fått möjlighet att både reflektera över det de har varit med om och använda sig av sina kunskaper. Detta är än viktigare i en kursutformad skola.

Då skolan inte själv kan förmedla samtliga kunskaper som eleverna kommer att behöva så ska den skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas egen bildning, tänkande och utveckling av kunskap. Dessutom ska skolan ta tillvara på de kunskaper och erfarenheter som finns i arbetslivet och eleverna ska förberedas *i skolan för livet efter skolan*. Sett till varje enskild elev, så ska denne kunna utvecklas utifrån sina egna förutsättningar, stimuleras till att växa med uppgifterna och mötas med respekt över både sin person och sitt arbete. Eleverna ska få en medvetenhet kring att nya kunskaper och insikter ger en personlig utveckling vilket kan ge dem en positiv syn på lärande och stärka deras egen tro på dem själva och ge dem framtidstro.

Det ska även finnas hos skolan ett samarbete med den obligatoriska skolan, men också universitet, högskolor och arbetslivet. Det senare är av avgörande betydelse för kvalitén hos de yrkesförberedande utbildningarna. Skolan måste även hela tiden ifrågasätta sina mål med undervisningen, skolans arbetsformer, resultat och pröva nya metoder. Skolan har mål att uppnå; mål att sträva mot och mål att uppnå. Mål att sträva mot, strävansmålen, ska ange inriktningen på skolans arbete. Därmed anger de också en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Mål att uppnå, uppnåendemålen, anger vad eleverna minst skall ha uppnått när de lämnar skolan. Det är skolan och skolhuvudmannen som sedan har ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå dessa mål (www.skolverket.se) 2010-05-08.

2.2 De fyra kunskapsformerna

I Lpf 94 kan vidare märkas att skolans huvuduppgift, att förmedla kunskaper, förutsätter att det sker i en kontinuerlig diskussion kring kunskapsbegrepp, vad som är viktig kunskap idag och vad som kan komma att bli viktig kunskap i framtiden.

”Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen.” (Lpf 94 s.6)

Carlgren (1995) har definierat begreppet kunskap utifrån Lpf 94 och dessa så kallade fyra F:n: Fakta, Förståelse, Färdighet, Förtrogenhet.

Fakta

”Faktakunskaper är kunskap som information, regler och konventioner. Det är en kunskapsform som innebär att vi vet *att* något förhåller sig på det ena eller andra sättet. Det är kunskap som kan mätas i termer av mer eller mindre, något vi har eller inte har, som vi kommer ihåg eller har glömt bort” (Carlgren, 1995, s.32).

Förståelse

”Till skillnad från faktakunskapernas kvantitativa karaktär, kan *förståelsekunskap* sägas främst karakteriseras som en kvalitativ dimension. Samma fenomen kan förstås på olika sätt. Kunskapen kan bedömas i termer av mer eller mindre kvalificerad förståelse. Att förstå är att begripa, att uppfatta meningen eller innebörden i ett fenomen” (Carlgren, 1994 s. 32).

Enligt Newton (2003) är förståelse

”ett slags rationell kunskap som fångar upp otaliga detaljer om världen och minskar ner dem till en sammanhängande, hanterbar och tillfredsställande ordning.”

Han menar att lärare har möjlighet att berika lärandets kvalitet för eleverna genom att undervisa för förståelse och att eleverna inte bara lär sig att återge det som läraren talat om för dem. Genom detta lär sig eleverna att förstå samband. Han anser vidare att förståelse kan tillfredsställa personliga behov, underlätta lärandet och dessutom ge en mer flexibel inläring vilket kan göra det lättare för eleverna att minnas det de har lärt sig. Förståelse är vidare inget som kan överföras utan det lärare kan göra är att stödja processen för att eleverna ska uppnå förståelse. Det är viktigt att se till att synsättet på vad som ingår i begreppet förståelse i det specifika ämnet är tydligt, och gemensamt, för både eleverna och läraren (Newton, 2003).

Färdighet

”När kunskap är en färdighet, vet vi hur något skall göras och kan utföra det. Medan förståelse är en teoretisk kunskapsform, är färdighet en praktisk. En färdighet är ”ett mönster av motoriskt beteende utfört genom medveten ansträngning mot ett mål som är väl känt av utföraren, även om det inte går att uttrycka i ord en simmare som ser till att hålla sig flytande, en ryttare att hålla sig i sadeln. Färdighet kan ses som den praktiska motsvarigheten till den teoretiska förståelsen” (Carlgren, 1995 s. 32-33).

Förtrogenhet

”Förtrogenhetskunskapen är ofta förenad med sinnliga upplevelser. Vi ser, luktar, känner och ”vet” när något är på gång eller något skall avbrytas eller påbörjas. Förtrogenhetskunskapen kommer till uttryck i t.ex. bedömningar. Genom att delta i praktiska verksamheter lär vi oss reglerna i dessa verksamheter. Förtrogenhetskunskapen innebär att man kan tillämpa dessa regler på olika sätt beroende på det unika i situationen” (Carlgren, 1995 s. 33).

2.3 Kunskapsbegreppet i utveckling

En idégrupp inom Skolverket (2001) har diskuterat kring frågan hur kunskap ska organiseras. De hävdar att för en framtida kunskapsutveckling bör kunskapsbegreppet få en vidgad innebörd. En syn på eleverna som några som inte bara (re) konstruerar kunskap som är utvecklad av andra utan även skapar en kunskap som kan ses som redskap till det egna kunskapsprojektet. Detta skulle ge både ett reproducerande som ett producerande perspektiv. Då blir inte överförandet av kunskaper det mest väsentliga utan eleverna kommer att använda det till att bygga upp sina egna kunskapsbanker. I detta betonas även att skolan skulle ha mer kontakter med kommuner, näringsliv och andra aktörer ute i arbetslivet. En modern skola behöver förbereda sina elever för ett liv som består av variation, där eleverna hela tiden kommer att hamna i nya situationer där de inte bara kan använda sig av vad de brukar göra i olika situationer utan även kan konstruera nya handlingsmönster.

Gerrevall (2001) är en av projektledarna för gymnasieskolans nya yrkesprov. Han anser att proven har en dubbel betydelse, dels som en guide i undervisningen om vad som är värt att veta och kunna och dels som underlag för bedömning av kompetensen som eleverna har. Genom att skolan har ett visst upplägg ger det ämnessplittring och fokuset på kursmål och betygsriterier har tyvärr gett ett teknologiskt förhållningssätt. Detta har gjort att många prov har en fokus på mätbara kunskaper. Prov signalerar dessutom till eleverna vad som anses vara relevant att kunna och hur mycket tid som krävs för att uppnå målet. Genom att ge eleverna prov som istället ställer eleverna inför problem som ska hanteras får elevernas uppmärksamhet och tid en annan riktning. Det blir inte längre bara en reproduktion av kunskapen.

Gerrevall (2001) menar vidare att prov och bedömningar av tradition är pedagogiska företeelser som ligger långtifrån öppenhet och de demokratiska principerna. Vanligtvis sker de när undervisningen är slutförd, provuppgifterna är okända för eleverna och de utförs främst individuellt. Därefter rättas och bedöms de av en lärare.

Det finns nu nya prov som istället har en fokus på en kommunikativ grund och som mäter generella kompetenser. Proven ska leda till de här kompetenserna genom att eleverna i dialog med läraren vet vad som behövs och hur det bedöms. Dessutom ska proven utgöra en naturlig del av den dagliga verksamheten. Proven genomförs både individuellt som i grupp och även en del ska helst bedömas i en autentisk situation. Detta ska ge en kompetensprofil som ska se olika ut för olika yrken. I dessa prov används ett annat förhållningssätt, ett mer kommunikativt, vilket kan göra bilden annorlunda. Genom att använda sig av tre kommunikativa principer; öppenhet, delaktighet och samhällelig legitimitet kan det uppnås. Med öppenhet menar han att eleverna har en möjlighet att veta vad det är de blir bedömda på, hur det kommer att gå till samt att bedömningens innehåll och form ska kunna diskuteras. Delaktighet är att bedömningen ska vara en gemensam sak för både lärare och elever vilken organiseras upp genom demokratiska former. När eleverna är förtrogna med vilka grunder bedömning ska ske efter är det också lättare för dem att bedöma både deras egen kompetens och de andra elevernas. Samhällelig legitimitet innebär att både bedömningens innehåll och form ska återge autentiska förhållanden.

Gerrevall (2001) anser att eleverna ska känna att deras uppgifter är meningsfulla och relevanta till det som görs i både samhälls- och arbetsliv som utbildningen förbereder för. Formen på bedömningen ska ge en bild av naturliga situationer där man har möjlighet att samarbeta och använda de hjälpmedel som finns att använda. Arbetslivet är problemorienterat; det är ett problem, ett projekt eller en uppgift som ska lösas och detta styr innehållet eller på vilket sätt det ska göras.

Ellström & Davidson (2001) har sett över frågan kring hur yrkesutbildningen i gymnasieskolan bör utformas för att bättre kvalificera eleverna inför deras framtida yrkesutövning och fortsatta verksamhet i arbetslivet. De menar att det inte finns ett entydigt svar, men utifrån forskning som finns kring processoperatörers kvalifikationskrav så verkar det som att ett kombinerat praktiskt och teoretiskt kunnande där intuitiva erfarenheter, erfarenhetsbaserade yrkeskompetenser i samspel med allmänna färdigheter och

yrkesteoretiska kunskaper ger goda förutsättningar.

2.4 Människosynen

Det finns flera olika sätt på hur man kan se på människan, det vill säga vilken människosyn man har. Detta påverkar också hur man anser att dess inläring ska ske.

Imsen (2000) redogör för en psykologisk inriktning; behaviorismen. Synsättet utgår där från att människan vid födelsen är en tom tavla en så kallad ”tabula rasa”, där allt som människan sedan lär sig är inlärt mekaniskt. Synsättet på människan är att denne kan lära sig allt, mer eller mindre snabbt, men utan någon större hänsyn till människans egna inre liv, tankar och känslor. Detta har gett en väl utvecklad, men krånglig inläringsteori med en fokus på motoriska färdigheter och begrepps-inläring.

Det finns även ett sätt att lära sig som ofta används vid ett praktiskt lärande och det är Nielsen & Kvaales (2000) tankegångar kring ett så kallat mästarlärande. Detta har som utgångspunkt i hantverkstraditionen, men även som en allmän metafor för när en novis ska lära sig av en mästare. Detta anses av vissa vara en bra form av lärande, men vissa kritiserar den för dess mekaniska och reproduktiva tankegångar, att noviserna observerar och imiterar det som mästaren gör. Denna form av lärande har som utgångspunkt i den behavioristiska synen på människan, att denne går att formas och styra utifrån.

Maltén (2003) använder sig av Scheins tankegångar att människan är komplex. Människan förändrar sig hela tiden och det gör även de situationer som människan befinner sig i. Även behov och motiv kan växla vilket gör att med den här människosynen krävs ett annat synsätt vid mötet med eleverna; det måste situationsanpassas. Dels beroende på att elever har olika förutsättningar och dels har olika personlig mognad för att klara av en progressiv undervisning. Detta kan naturligtvis även skilja sig inom klassen vilket gör att undervisningsprocessen måste behandlas med fingertoppskänsla kring en blandning av yttre kontroll och inre frihet.

3. Metod

Empirisk forskning är enligt Patel & Davidsson (1994) när forskaren går ut och försöker finna de personer ute i verkligheten som har information som kan hjälpa att uppnå studiens syfte. Det finns ett antal olika sätt att genomföra insamlingen av denna information, till exempel genom intervjuer, enkäter och observationer. Dessa kan sedan kallas för kvalitativa eller kvantitativa beroende på bearbetningen. De anser vidare att den kvalitativa undersökningens syfte är att skaffa en fördjupad kunskap genom att försöka förstå och analysera helheter. Detta till skillnad mot den kunskap som fås genom den kvantitativa undersökningen som kan ses mer fragmentarisk.

3.1 Metodval

Inledningsvis skapade jag mig ett preliminärt forskningsproblem utifrån min egen erfarenhet och den verksamhet som jag befinner mig i mitt yrke. Utifrån detta valde jag att inte använda mig av enkäter då jag ville finna en fördjupad insikt och kunskap istället för ett stort antal svar av människor som kan fås genom att genomföra enkäter. Skälen till att jag valde att inte använda mig av observation som forskningsmetod var att det praktiskt skulle vara svårt att följa lärarnas undervisning vid så många tillfällen som de har de olika teoretiska och praktiska momenten och i olika kurser som de undervisar i. Dessutom sker Yrkesprovet för diplomerad hästskötare vanligtvis senare under våren och endast de deltagande eleverna får vara med.

Utifrån mitt forskningsproblem valde jag att genomföra kvalitativa intervjuer. Kvale (1997) menar att när undersökningen syftar till att studera, beskriva och utveckla människans egen syn på sin livsvärld så lämpar sig kvalitativa intervjuer väl. Han anser vidare att genom att två individer har ett gemensamt intresse kan ett samspel ske i form av ett samtal och därigenom byggs kunskap upp.

Patel & Davidsson (1994) menar att intervjuer kan utformas med låg respektive hög grad av strukturering och standardisering av frågorna, det vill säga hur mycket som forskaren styr upp och bestämmer frågor och svaren vid intervjun. Alvesson & Deetz (2000) använder sig av ett uttryck de kallar ”borra”. Med det menar de att forskaren under forskningsprocessen försöker förstå så mycket som möjligt om den intervjuade och dennes situation och genom att använda sig av detta sätt kan det vara lättare att gå utanför vanliga normer kring intervjun och komma in djupare i forskningsprocessen. Dessutom kan forskaren informera de intervjuade att man

hört liknande resonemang från andra vilket kan ge att de också vågar öppna sig och berätta mer kring sin egen situation.

Mina intervjuers utformning var att de hade en låg grad av strukturering och en låg grad av standardisering. Detta genom att standardiserade frågeformulär inte användes utan intervjuerna genomfördes utifrån en intervjuguide (se bilaga 1). Intervjuguiden var en grund att utgå ifrån och den utformades utifrån vad jag behövde för att få svar på mitt syfte. Samtidigt var den ostrukturerad; detta för att i möjligaste mån inte styra mina intervjupersoner utan ge dem maximalt utrymme för sina svar. Jag valde även att vid mina intervjuer i så hög grad som möjligt att använda mig av Alvesson & Deetz (2000) metod, att borra, för att finna mycket information av de intervjuade. Detta genom att samtala med de intervjuade gymnasielärarna utöver intervjun och förklara för dem att liknande resonemang som de hade att framföra hade jag hört tidigare. Eftersom det inte finns någon tidigare forskning inom det här området så kändes det viktigt att skapa en så omfattande bild av det som möjligt.

3.2 Urval

Kriterier för urvalet har varit att de som skulle intervjuas skulle arbeta som lärare inom Naturbruksprogrammet med inriktning häst-ridsport. De skulle undervisa eleverna i någon/några av de kurser som de sedan visar praktiska moment ifrån och har teoretiska kunskaper från inför Yrkesprovet för diplomerad hästskötare. Detta innebar kurserna Ridning-körning grundkurs 150 poäng, Ridning 100 poäng, Häst- och stallskötsel 150 poäng, Hästkunskap 150 poäng, Arbete med häst 150 poäng och Hästens utbildning 150 poäng. De skulle dessutom vara/varit delaktiga i att förbereda och genomföra Yrkesprovet för diplomerad hästskötare samt ha arbetat några år för att kunna ge tankar kring hur detta förändrats över tid. De skolor som kontaktades valdes slumpmässigt ut från internetsidan www.naturbruk.se där det finns en förteckning över vilka naturbruksskolor med inriktning häst som finns i Sverige. De skolor som har ridgymnasium hittades genom en sökning på Internet med sökord "ridgymnasium". Därefter ringdes de skolor som valts och jag hörde mig för att det fanns en lärare som uppfyllde kriterierna. Målsättningen var att använda skolor som finns över hela landet; detta för att kunna se om det fanns olika resultat i olika delar i Sverige. Dessutom om det fanns skillnad på om skolorna hade högt eller lågt elevantal, var ett naturbruksgymnasium eller ett ridgymnasium.

Samtliga sju intervjuade personer är kvinnor. Eftersom de alla är slumpmässigt utvalda så är det inte medvetet ett urval av endast kvinnor utan förmodligen en ren slump eller en representativ bild av att ett stort antal som arbetar som lärare på skolor som jag sökt och som har den sökta kompetensen är kvinnor.

3.3 Genomförande

Sju stycken kvalitativa intervjuer med gymnasielärare som undervisar på Naturbruksprogrammet inriktning häst-ridsport genomfördes. Intervjupersonerna kontaktades via personlig kontakt eller via telefon. Där klargjordes ideén kring arbetet och tid och plats för intervjuerna bestämdes. Intervjupersonerna fick reda på att intervjuerna skulle spelas in på band och sedan skrivas ut. Därefter delgavs de även informationen om att materialet skulle komma att behandlas konfidentiellt och intervjuinspelningarna raderas. Mail skickades därefter med de frågor som skulle komma att ställas under intervjun; detta för att de skulle kunna förbereda sig själva något, samt en påminnelse om intervjuens konfidentiella bearbetning.

Fyra av intervjuerna skedde genom personliga möten och tre intervjuer skedde via telefon. Samtliga intervjuer spelades in på band och jag valde att inte föra egna anteckningar under intervjuerna för att jag själv skulle kunna vara så delaktig som möjligt. Varje intervju varade mellan 25-40 minuter.

3.4 Bearbetning

Patel & Davidsson (1994) menar att den kvantitativa och den kvalitativa undersökningen skiljer sig från varandra vid analysarbetet. Den kvantitativa undersökningen bearbetas vanligtvis när allt material samlats in medan den kvalitativa undersökningen vinner på att bearbetas genom löpande analyser allteftersom för att på så sätt få fram hur arbetet ska gå vidare.

Efter att varje intervju genomförts lyssnades ljudinspelningen av och skrevs ut och jag valde att se över mitt intervjumaterial och analysera det som sagts. Jag bearbetade mitt material genom fortlöpande analyser och försökte finna mönster, kategorier och teman som skulle kunna stämma överens med de teorier jag valt att använda mig av.

3.5 Etik

Den etiska aspekten på det som ska göras i undersökningen anser Patel & Davidsson (1994) är viktigt. De individer som är med i en undersökning lämnar en viss information ifrån sig vilket gör att deras integritet måste respekteras. Samtlig information som fås in måste behandlas konfidentiellt, dels att den inte lämnas vidare till någon annan och dels att det inte ska vara möjligt att identifiera någon enskild individ när resultatet presenteras. Dessutom om det är en liten grupp som deltar så är det lättare att identifiera deltagarna. Att vara med i en undersökning ska också vara frivilligt vilket de deltagande individerna kan motiveras till genom att förklara att undersökningens resultat stärks genom deras medverkan.

Vid den första kontakten med de tänkta intervjupersonerna klargjordes undersökningens syfte och vad som var tänkt med deras medverkan. De var samtliga villiga att med deras medverkan kunna påverka ett resultat. Intervjupersonerna arbetar inom en bransch där yrkeskåren är relativt liten och många personer känner varandra. För att det inte ska vara möjligt att identifiera de intervjuade så är deras identiteter så osynliggjorda som möjligt och all bearbetning av deras information är konfidentiell.

3.6 Reliabilitet och validitet

Patel & Davidsson (1994) menar att undersökningen som görs ska ha en god tillförlitlighet, det vill säga reliabilitet. Dessutom menar de att en undersökning även måste visa att den undersöker det som ska undersökas, det vill säga har en god validitet. Både reliabilitet och validitet står i relation till varandra. Vid kvalitativa intervjuer är undersökningens tillförlitlighet starkt kopplad till intervjuarens förmåga. Intervjuaren kan vid bedömningar av intervjuerna göra vissa bedömarfel. För att få en god reliabilitet krävs att intervjuaren är tränad och genom att spela in intervjuerna kan registreringar göras i efterhand och de kan granskas flera gånger för att se att allt uppfattats korrekt.

Reliabiliteten i den här undersökningen anser jag stärks av att intervjuaren är tränad på att intervjua samt att samtliga intervjuer spelades in på band och därefter kunde granskas flertalet gånger. För validiteten till den här undersökningen har jag valt att utgå från Kvaes (1997) tolkning av begreppet. Han menar att validitet är en verifiering av information och tolkningar som tillhör en normal vardaglig verksamhet. Vidare anser han att hela sökandet av validiteten kan göra hela arbetet kontraproduktivt ”ju mer man validerar – desto större blir behovet av

ytterligare validering”. Det ideala arbetet skulle ge ett resultat av hantverksskicklighet med kunskapsanspråk som är så mäktiga och övertygande så att de bär validiteten inom sig. Yttre bekräftelser eller några andra officiella former av godkännande är inte viktiga. Jag anser att den här undersökningen uppfyller dessa krav.

4. Resultat

Resultatdelen kommer att redovisas i form av en sammanställning och har som utgångspunkt de Fyra F:n, kunskapsbegreppet i utveckling och människosynen.

Oavsett om skolan klassas som liten eller större vad gäller elevantalet, om det är ett Naturbruksgymnasium eller ridgymnasium eller var i landet de intervjuade gymnasielärarna befinner sig så har de alla liknande tankegångar. De är, som tidigare nämnts, alla kvinnor. De är i åldern mellan 25-45 år. Alla utom en av dem har gjort Yrkesprovet för diplomerad hästskötare. Samtliga har de en rätt så liknande arbetsituation. De har sin undervisning i klassrum, stallar och ridhus där de har möjlighet att undervisa eleverna i både de teoretiska som praktiska ämnena. I deras arbetsbeskrivningar ingår att de ska undervisa eleverna inom kurserna samt att organisera provet, själv eller tillsammans med sina kollegor.

4.1 Kunskapssynen

Fakta:

De intervjuade gymnasielärarna anser att det ibland är lite för detaljerade bedömningar på elevernas faktakunskaper. En av dem säger till exempel att "examinatorerna ibland är lite petiga med att kolla detaljer, till exempel vilket öra de tar över först vid tränsning". Dessutom ger de exempel på att de faktakunskaper som efterfrågas anser de inte alltid vara relevant för det som en hästskötare sedan använder sig av i yrket. Detta kan vara till exempel detaljerade frågor inom foder; de säger till exempel "inte behöver en hästskötare kunna en massa grässorter!"

Förståelse:

De intervjuade gymnasielärarna använder sig av sina kunskaper och erfarenheter kring hästen som individ för att få eleverna till att skapa sig en förståelse kring ämnet. Samtliga förbereder sina elever inför ett av Yrkesprovets praktiska del, longering, med att eleverna ska kunna motivera det de gör. Däremot gör de inte det lika mycket inför de andra praktiska momenten såsom ridning och häst vid hand eftersom det inte efterfrågas vid examinationstillfället. De säger samtidigt att "man borde träna eleverna på att förklara och motivera det dom gör".

Färdighet och Förtrogenhet:

De intervjuade gymnasielärarna repeterar de praktiska momenten med eleverna, såsom ridning, häst vid hand och longering. De ger eleverna så många tillfällen de har möjlighet till att träna på de praktiska momenten. De anser att praktisk färdighet är något som eleverna behöver träna mycket på för att kunna bli så förtrogna med hästhanteringen som möjligt, men de skapar träningsstillfällen som liknar dem som eleverna sedan ska visa vid examinationstillfället. ”Det är bra om eleverna är med så ofta som möjligt när vi tränar så de vet exakt hur det ska gå till på provet sen”.

Utifrån tanken ”Kunskapsbegreppet i utveckling” så är synen på kunskap hos de intervjuade gymnasielärarna att ”provet är bra för att förbereda eleverna, det blir ett tydligt mål, eftersom det följer kursplanerna, men att hela provet faller lite platt ibland.” De anser att det är en del gammalmodiga saker som eleverna ska känna igen när de gör identifieringsprovet och att hela provet känns ibland ”lite gammalmodigt och stelt”. Dessutom ifrågasätts att eleverna ska ha tappskokompetens av tre av de intervjuade eftersom de anser att det provet också är något som eleverna med största sannolikhet inte kommer att använda sig av när de sedan arbetar som hästskötare. De uttrycker tankar som ”en del moment är ju förlegade och jag tycker det ska vara mer variation i provet där eleverna får visa sina kunskaper istället inom hanteringen av hästarna”.

4.2 Människosynen

De tycker att det är allvarliga, men relativt duktiga examinatorer som är bra på att få in eleverna på rätt spår. ”Examinatorerna är duktiga för de verkar vilja få fram vad eleverna kan istället för att knäcka dem.” De anser att vissa saker känns gammaldags med till exempel låsande formalia i häst vid hand som gör att eleverna är mer koncentrerade på att säga formalian korrekt än att visa hästarna. Detta gör att eleverna blir nervösa för att de vill vara så korrekta som möjligt, de ”koncentrerar sig mer på vad de ska säga än vad de ska göra när de visar häst vid hand.” En annan lärare ger exempel på hur ”eleverna blev nervösa när de gjorde longeringen bara för att de tänkte så mycket på hur de skulle göra det, att de skulle göra rätt, trots att de longerat mycket”. En av lärarna menar på att hon ofta använder sig av uttryck som ”ska ni avlägga provet så är det viktigt att ni tänker på...”.

De anser vidare att Yrkesprovet i princip alltid sett likadant ut. Alla utom en har genomfört provet själv, men de anser att de alla vet vad som är med i provet. Detta gör då att lärarna trycker på det som de vet examinatorerna kollar efter när de förbereder sina elever. Två av dem säger: "Yrkesprovet ser i princip likadant ut nu som i början vilket gör det lätt att förbereda eleverna" och "man måste ha varit med själv så att man vet vilka frågor de ställer."

Lärarna upplever själva att de tränar eleverna mycket i de moment som ingår och att de försöker efterlikna hur examinationstillfället sedan ser ut. En säger "man liksom gör några av momenten mer som om jag vore examinator". En annan svarar på frågan "Har Du förändrat din undervisning på något sätt genom åren för att kunna förbereda eleverna för Yrkesprovet?" "Ja, jag mer gör som examinatorerna gör nu när jag förbereder mina elever." En menar på att hon ofta säger till eleverna "kom ihåg nu hur det var du skulle göra!".

5. Diskussion

Resultatet visar att lärarna använder sig av i sin undervisning att de överför kunskap till eleverna genom att lära dem fakta, de ser till att eleverna kommer till en förståelse och tränar upp deras färdigheter inom de praktiska momenten. Sedan visar det sig att lärarna letar efter att kunna träna eleverna så att de kommer upp till nivån förtrogenhet i sin kunskap. Detta tolkar jag som att de utgår en hel del från Skolverket och läroplanernas kunskapsformer fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Samtidigt visar resultatet på att de har en vilja att utveckla provet, men att de stannar kvar inom människosynen på eleverna som ett objekt för att kunna få eleverna att klara av Yrkesprovet för diplomerad hästkötare så bra som möjligt. Detta anser jag går att koppla till tankegångarna från Imsen (2000) att människan ska styras och formas utifrån och Nielsen & Kvaales (2000) tankegångar att eleverna är noviser som ska lära sig att göra som mästarna vill.

Resultatet visar vidare att lärarna önskar att utveckla Yrkesprovet för att, precis som Ellström & Davidson (2001) bättre kvalificera eleverna inför deras framtida yrkesutövning och verksamhet i arbetslivet i framtiden. Utifrån deras forskning att genom ett kombinerat praktiskt och teoretiskt kunnande där intuitiva erfarenheter, erfarenhetsbaserade yrkeskompetenser i samspel med allmänna baskunskaper och yrkesteoritiska kunskaper skulle kunna ge goda förutsättningar för detta för eleverna. Jag instämmer med Gerrevall (2001) i hans syn på att utforma prov som ställer eleverna inför problem som ska hanteras vilket ger elevernas uppmärksamhet och tid en annan riktning. Det blir inte längre bara en reproduktion av kunskapen, det blir en utveckling och förnyelse av den.

Resultatet visar vidare att det inför inläring av vissa färdigheter, moment, såsom visning av häst vid hand och longering så strävar både lärare och elever att efterlikna examinatorerna när eleverna utför dessa moment. Det tolkar jag som att Nielsen & Kvaales (2000) tankegångar kring mästarläran syns i deras handlingar. Jag har själv varit med vid flera tillfällen när elever gjort Yrkesprovet och har sett hur pass osäkra eleverna kan vara. Precis som de intervjuade lärarna tycker jag att eleverna ibland visar på en osäkerhet inför hur de ska agera och vad de ska säga. Detta tror jag är en effekt av att det ligger den militäriska bakgrunden kvar i ridsporten både vad gäller människors agerande att situationen ska styras upp formellt, men även den fokus som krävs i olika situationer när hästar hanteras så att det ska gå säkerhetsmässigt till för att det inte ska hända några olyckor.

Precis som Gerrevall nämner (2001) så anser jag också att de fyra kunskapsformerna med Fakta Förståelse, Färdighet och Förtroende samverkar med varandra. Jag anser att för att utveckla Yrkesprovet för diplomerad hästskötare så måste eleverna naturligtvis ha en baskunskap, en allmänlig grund av fakta att stå på utifrån hur hästen är som individ och vad den har för behov. Vidare anser jag också att en större fokus krävs så att eleverna kan se samband utifrån fakta de kan använda sig av för att därigenom kunna nå en förståelse. Jag tror också att färdighetsträningen absolut är viktig för att eleverna ska kunna utföra de moment som finns inom yrket hästskötare, men med en tydligare betoning på att det verkligen är yrkesmässiga moment som används. För att sedan komma vidare till nivån med förtrogenhet anser jag att eleverna ska få en möjlighet att visa hantering av olika hästar. Varje häst är en unik individ och dess agerande kan vara delvis eller till och med helt oförutsägbart vilket gör att eleverna tydligt kan visa att de har utvecklat ett eget tänkande och agerande av hästarna i olika situationer. Detta resultat anser jag stämma överens med Malteís (2003) redogörelse för den komplicerade människosynen. Att skapa sig en insikt i att människan är komplex och behöver ett situationsanpassat lärande vilket kan ske då det är en mängd skiftande situationer som eleverna ställs inför när de hanterar hästarna.

5.1 Kritisk reflektion

Det har varit både intressant och lärorikt att få möjlighet att samtala med gymnasielärare som befinner sig i och arbetar i samma bransch som jag själv gör. En del av deras tankar har varit väldigt lika med mina egna medan andra tankar har gett mig nya intryck och lärdomar. Jag anser att det är en styrka att jag har känt till vilken värld de intervjuade lärarna befinner sig i och hur de tänker både kring Yrkesprovet för diplomerad hästskötare och hur de förbereder sina elever. Detta eftersom det är en ganska liten värld med mycket fackspråk och termer vilket har gjort det enkelt för mig att förstå vad de menar. Samtidigt har jag förstått att jag behövt se på det här med ”nya ögon” och en del i det har varit att jag valde att utforma intervjuerna så lite styrda som möjligt; just för att nå det målet. Eftersom det är en liten bransch så hoppas jag att de jag har intervjuat har vunnit på att hållas så anonyma som möjligt och i ett längre perspektiv kan känna att deras medverkan har gjort nytta.

5.2 Fortsatt forskning

En vidare utveckling av den här uppsatsen skulle kunna vara att gå ut till branschen och intervjua hästskötare som är yrkesverksamma och få deras bild av vad de anser vara relevant kunskap inom yrket. Detta är också något som de intervjuade gymnasielärarna påtalat och själva använt sig av vid vissa situationer för att motivera eleverna att göra provet. Yrket hästskötare har tyvärr ingen större status i Sverige vilket gör att en del kanske väljer bort att göra provet eftersom de sedan inte vill arbeta inom det. Detta anser jag vara en fråga för hela branschen inom ridport, att höja statusen på yrket hade medfört att fler hade velat arbeta som hästskötare. Svenska hästskötare sägs ha ett gott rykte utomlands och många arbetar i andra länder där yrket har en högre status än i Sverige.

5.3 Slutsats

Jag anser att jag har besvarat min hypotes att utformningen av Yrkesprovet för diplomerad hästskötare måste ses över i och med denna studies resultat. De intervjuade gymnasielärarna ansåg att Yrkesprovet är ett prov som eleverna har nytta av att ha gjort. Även om de inte kommer att arbeta som hästskötare har de klarat av att bli bedömda av utomstående examinatorer en hel dag och det är en lärdom de kan ha med sig oavsett vilken bransch de kommer att arbeta inom. De förslag som de intervjuade lärarna delgett mig är bland annat att det skulle kunna vara mer fallbeskrivningar, gruppdiskussioner och fler moment där eleverna får visa hantering av hästar istället för att redogöra för endast vissa baskunskaper samt att de fakta som efterfrågas ska vara relevant för yrket hästskötare. Detta tolkar jag som att gymnasielärarna har en ambition att utveckla elevernas lärande. Utifrån studiens resultat anser jag att det finns stora möjligheter för Svenska Ridsportförbundet och Hästhållningens Yrkesnämnd att utveckla Yrkesprovet för diplomerad hästskötare.

6.Litteraturlista

- Alvesson, Mats, Deetz, Stanley (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur .
- Carlgren, Ingrid (1995). *Bildning och kunskap – särtryck ur läroplankommitténs betänkande för skola och bildning*. Stockholm: Skolverket.
- Ellström, Per-Erik, & Davidson, Bo (2001). Chans till livslångt lärande? Yrkesutbildningens och arbetsplatsens betydelse för utvecklande lärande. i *Villkor och vägar för grundläggande yrkesutbildning. Några forskarperspektiv*. Skolverket. Stockholm: Liber Distribution.
- Falkensson, Mona (2003) *Lärande i ridskolan. Reflektion och kritiskt tänkande i samband med ridlektioner*. Lunds universitet: Kandidatuppsats.
- Gerrevall, Per (2001). Generella kompetenser bedöms vid gymnasieskolans nya yrkesprov. i *Villkor och vägar för grundläggande yrkesutbildning. Några forskarperspektiv*. Skolverket. Stockholm: Liber Distribution.
- Imsen, Gunn (2000). *Elevens värld. Introduktion till pedagogisk psykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Malteñ, Arne (2003). *Att undervisa – en mångfasetterad utmaning*. Lund: Studentlitteratur.
- Newton, Douglas P. (2003). *Undervisa för förståelse. Vad det är och hur man gör det*. Lund: Studentlitteratur.
- Nielsen, Klaus; Kvale Steinar (red) (2000). *Mästarlära. Lärande som social praxis*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, Runa; Davidson, Bo (1994). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2001). *Att organisera kunskap – om skolans kunskapsuppdrag i teorin, i praktiken och i framtiden*. Stockholm: Liber Distribution.

Svenska Ridsportförbundet, Kompendium *Kompetensbeskrivning för Diplomerad hästskötare*.

Internetreferenser

Hästhållningens Yrkesnämnd 2010-03-19 (10:50)

<http://www.hyn.se/templates/stdmall.php?id=9>

Skolverket 2010-05-08 (13:08)

<http://www.skolverket.se/skolfs?id=259>

Skolverket 2010-02-22 (08:24)

<http://www.skolverket.se/sb/d/2433/a/3475>

Skolverket 2010-03-05 (12:08)

<http://www.skolverket.se/sb/d/193/url/target>

Svenska Ridsportförbundet 2010-03-09 (12:49)

<http://www3.ridsport.se/Utbildning/Hasten-som-yrke/Yrkesprov-och-diplom/>

Bilaga 1
Intervjuguide

Berätta vad Du arbetar med här på skolan.

Hur kopplar Du din undervisning till Yrkesprovet?

Förbereder Du dina elever speciellt för Yrkesprovet?

Har Du förändrat din undervisning på något sätt genom åren för att kunna förbereda eleverna för Yrkesprovet?

Har Du själv gjort Yrkesprovet?

Är det något som Du skulle vilja förändra med Yrkesprovet?

Tror Du eleverna har nytta av att ha gjort Yrkesprovet?